

REKONSTRUKTIVNO HERMENEVTIČNO RAZUMEVANJE KOT ELEMENT SOCIALNOPEDAGOŠKE DIAGNOSTIKE

Alenka Kobolt

Univerza v Ljubljani

Pedagoška fakulteta

Ljubljana

SAŽETAK

V teoretičnem delu prispevka so obravnavane značilnosti socialnopedagoške diagnostike – procesnost, vpetost v socialni kontekst, nujnost večsmernega zajemanja informacij, njihovega medsebojnega dopolnjevanja in evalvacije. Poudarjena je usmerjenost v spoprijemalne strategije in ne zgolj v pomanjkljivosti. Opredeljeni sta dve ravni diagnostičnega razumevanja – raven teoretičnih razumevanj in raven področij pridobivanja informacij o posamezniku in njegovem okolju. V tem kontekstu je poudarjena samoprezentacija otroka/mladostnika s težavami v socialni integraciji in njeno vključevanje v diagnostično presojanje, za kar se je uveljavil izraz rekonstruktivno socialno pedagoško razumevanje. Smer se je razvila na tradiciji objektivne hermenevtike, etnografsko-biografskega socialnega raziskovanja in orientacije v življenjski prostor.

Model rekonstruktivno-hermenevtičnega razumevanja je ilustriran preko individualnega primera, ki sodi v okvir raziskovalne študije imenovane "Socialno pedagoške diagnoze". Raziskava temelji na kvalitativni analizi, s polstrukturiranim intervjujem pridobljene samoprezentacije, na skupnem vzorcu 87 otrok in mladostnikov in starosti od 14 do 20 let. Samoprezentacija omogoča vpogled v spoprijemalne strategije s katerimi skušajo otroci/mladostniki v izvendružinski vzgoji obvladovati življenjsko umeščenost in jo presegati, pri čemer se njihovo doživljanje okolja izvendružinske vzgoje izkaže kot podporno.

Raziskava potrjuje osnovne teoretske premise, ki opozarjajo na medsebojno učinkovanje razvojnih obremenitev, stresnih življenjskih okoliščin otrok/mladostnikov v vzgojnih ustavnovah.

Ključne riječi: socialno pedagoška diagnoza, rekonstruktivno-hermenevtično razumijevanje, samoprezentacija, integrativnost, individualno vzgojno načrtovanje.

1. UVOD

Socialno pedagoška diagnostika se je v svojem razvoju sprva vzgledovala po principih razvrščanja v medicini, kar pomeni, da je na osnovi raziskovalnih rezultatov oblikovala različne tipološke skupine in zanje iskala ustrezne metode obravnavanja. Shematičnost, ki jo takšno razumevanje vnaša v diagnostiko je stroka v kasnejšem razvoju presegla s poudarjanjem razumevanja socialne umeščenosti in odnosnih povezav. Zgodil se je premik diagnostične pozornosti od 'primanjkljajev' k 'močem' oziroma podpornim socialnim mrežam (primerjaj Koller-Trbovič, 1999, str. 22), ki lahko

doprinesejo k preseganju in kompenzaciji socialno-integrativne motnje. S tem se je celostnost konstituirala kot eno izmed temeljnih pravil socialnopedagoškega diagnosticiranja. To pomeni upoštevanje razvojnosti, procesnosti, sistemskosti in interaktivnosti pri oblikovanju socialnopedagoškega ocenjevanja. Sodobno socialno pedagoško diagnosticiranje označujejo:

- integracija različnih diagnostičnih virov in elementov;
- aktivna participacija 'uporabnika' in oseb iz njegovega okolja;
- ki mu sledi načrtovanje socialnopedagoških intervencij;